DIN ACTIVITATEA PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN ÎN PRIMII ANI DUPĂ CONSTITUIRE

AUREL LOGHIN

Crescut din solul fertil al faptelor glorioase ale poporului român, strîns legat de masele populare care, stînd stavilă de milenii tuturor năvălirilor, au constituit permanenţa noastră pe aceste pămînturi, Partidul Comunist Român s-a afirmat cu putere încă de la constituire în viaţa politică a României. „Crearea Partidului Comunist Român pe baza ideologiei marxist-leniniste — se subliniază în Programul P. C. R. — a marcat o etapă nouă, superioară, atît pe plan politic şi ideologic, cît şi organizatoric în mişcarea revoluţionară din România, în dezvoltarea detaşamentului de avangardă al clasei muncitoare, a dat un nou şi puternic avînt luptelor politice şi sociale desfăşurate de masele largi populare din ţara noastră[1].

Clasele dominante din România, simţind pericolul pe care-l reprezenta partidul comunist pentru dominaţia lor de clasă, au luat, de la început, cele mai teroriste măsuri, care au mers pînă la arestarea delegaţilor unui întreg congres, fapt nemaiintîlnit în lume.

Situaţia creată după arestarea delegaţilor la Congresul de constituire, condiţiile potrivnice desfăşurării oricăror activităţi, rezultat al măsurilor represive luate de aparatul de stat burghez, au impus partidului comunist o serie de acţiuni rapide şi hotărîte pentru realizarea conducerii organizate a clasei muncitoare şi a intregului popor în lupta împotriva asupririi sociale. Pentru aceasta, principala sarcină care stătea în primii ani de după constituire în faţa partidului de tip nou — Partidul Socialist Comunist, cum s-a numit scurt timp după constituire — era lupta pentru *consolidarea politică şi organizatorică a rîndurilor sale*, pentru atragerea şi organizarea maselor în lupta revoluţionară.

Arestarea delegaţilor la Congresul din mai 1921 a împiedicat alegerea organelor centrale şi adoptarea rezoluţiilor în problemele de deosebită însemnătate discutate acum. Faptul nu a putut însă zădărnici hotărîrea congresiştilor de a lua măsurile necesare pentru continuarea activităţii revoluţionare. Intitulate secţiune socialistă, organizaţiile partidului comunist din Galaţi,

---

[1] *Programul Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism*, Editura politică, Bucureşti, 1975, p. 40.

Braşov, Cîmpina ş.a. desfăşurau o asiduă activitate revoluţionară, la care participau, pe lîngă comunişti şi militanţi socialişti-centrişti. La Iaşi, prin crearea unui consiliu provizoriu, constituit din comunişti şi socialişti, partidul comunist se afirma în viaţa politică locală[2].

În luna septembrie, în înţelegere cu cei arestaţi, s-a ajuns la constituirea la Bucureşti a unui comitet de partid ilegal, cu misiunea de a reorganiza partidul pe baze legale[3]. În luna decembrie 1921, se alcătuieşte Comitetul provizoriu al secţiunii Bucureşti, compus din C. Ivănuş, M. Pauker şi N. Simulescu-Militaru. Tot în acest timp, cei trei militanţi, împreună cu M. Macavei, L. D. Pătrăşcanu şi un activist neidentificat, cu numele conspirativ de Leontiev[4], au alcătuit Comitetul Executiv Provizoriu care a condus munca partidului pînă la cel de al doilea Congres.

Realizarea consolidării politice şi organizatorice a partidului impunea, mai întîi, reconstituirea organizaţiilor sale legale, clarificarea politico-organizatorică a poziţiei faţă de alte curente din mişcarea muncitorească, reapariţia ziarului „Socialismul", suspendat o dată cu arestarea delegaţilor la Congres, reorganizarea sindicatelor pe baze revoluţionare, crearea organizaţiei comuniste de tineret, intensificarea acţiunii pentru dejucarea înscenării judiciare şi pentru amnistie politică, militară şi agrară.

Înfruntînd persecuţiile şi regimul de teroare al închisorii, comuniştii şi-au organizat astfel activitatea încît să asigure, înainte de toate, reapariţia ziarului „Socialismul" prin care să se poată realiza legătura cu masele. Faptul era cu atît mai imperios, cu cît ziarul „Tineretul socialist", care, înfruntînd cenzura, dusese o serioasă campanie de susţinere a luptei partidului, nu mai putea face faţă obligaţiilor mereu crescînde ale muncii de partid.

Cu toată împotrivirea aparatului represiv, comuniştii au făcut ca la 14 decembrie 1921 să reapară ziarul „Socialismul", marcîndu-se astfel, prin nr. 88, continuarea apariţiei lui. În articolul intitulat: *Am reapărut*, deşi cenzurat, se arată că „ziarul „Socialismul", reapare pentru a grupa şi ordona în jurul lui toată muncitorimea conştientă de interesele ei de clasă, pentru a îndruma şi îndemna pînă şi în secţiunile cele mai îndepărtate, acţiunea de organizare şi de educare a proletariatului, pînă cînd sute de mii de muncitori *vor intra în sindicate* şi apoi în acţiunile politice ale partidului comunist"[5].

În etapa respectivă, reorganizarea sindicatelor pe baze revoluţionare şi unificarea mişcărilor sindicale reprezentau unul dintre obiectivele principale în activitatea partidului comunist.

---

[2] A se vedea pe larg Marin C. Stănescu, *Secţiunea P.C.R. Iaşi în perioada anilor 1921 1924*, Virgil Smircea, *Lupta revoluţionară a organizaţiei P.C.R. Bucureşti în anii 1921—1924*, Florian Tănăsescu, *Activitatea revoluţionară a comuniştilor din Oltenia între anii 1921—1924*, în „Anale de istorie" nr. 4/1972.

[3] M. C. Stănescu, *Mişcarea muncitorească*.. p. 53.

[4] *Ibidem*, p. 54.

[5] „Socialismul" nr. 88, din 14 decembrie 1921.

Lovită prin înăbuşirea grevei din anul 1920, mişcarea sindicală trebuia refăcută pe baze revoluţionare. Aceasta cu atît mai mult cu cît cercurile guvernante, prin „legea sindicatelor profesionale" din 1921, denumită după autorul ei „Legea Trancu-Iaşi", care prevedea un sistem încîlcit de „acte, dovezi, aprobări, modificări, sentinţe, apeluri, recursuri, termene[6] etc. etc., îngreuiau mult posibilitatea organizării. Dar, în pofida acestei situaţii, influenţa comuniştilor în rîndurile sindicatelor creştea, fapt evidenţiat de încercările de unificare a sindicatelor, ce s-au făcut la Conferinţa de la Ploieşti (iunie 1920) şi la Congresul de la Braşov (octombrie 1921), unitatea organizatorică a sindicatelor realizîndu-se la Congresul de la Sibiu (iunie 1922).

Paralel cu munca de organizare a sindicatelor, pentru atragerea lor de partea luptei revoluţionare, partidul desfăşura o vastă acţiune pentru propria-i organizare. În acest scop, comuniştii au folosit condiţiile pe care burghezia a fost nevoită să le acorde în perioada alegerilor din 1922, cînd a trebuit să suprime cenzura şi starea de asediu. În noile condiţii, conducerea provizorie a partidului a hotărît participarea la această campanie electorală. Acţiunea nu urmărea obţinerea locurilor în parlament, ci noi posibilităţi de organizare, pentru atragerea maselor în înfăptuirea obiectivelor sale imediate. Astfel, conducerea provizorie, elaborînd o serie de instrucţiuni ce au fost trimise apoi în întreaga ţară, cerea „înfiinţarea nucleelor comuniste"[7] în fabrici, pe diferite proprietăţi rurale, în garnizoane etc.

Folosind ziarul ca pe o tribună de afirmare a dezideratelor proprii, partidul comunist, în manifestul electoral din 17 februarie 1922[8], afirmîndu-se ca un partid de luptă, ca un partid de acţiune cerea voturile tuturor acelora care nu aşteaptă scăparea de la nimeni, ci care, prin propria lor putere, vor să izbîndească. „*Partidul socialist-comunist*, pe toţi cei pe cari îi cheamă la vot, îi cheamă în acelaşi timp la *luptă*"[9].

O serie de libertăţi, îngăduite în campania electorală, au fost folosite de partid pentru realizarea obiectivelor urmărite. Astfel, partidul a organizat mari întruniri, desfăşurate în lunile februarie, martie ale anului 1922. Întrunirile, care se succed într-un număr impresionat, exprimă peste tot entuziasmul miilor de participanţi.

Întrunirile organizate de partid în diferite cartiere[10] ale Bucureştiului, în sălile „Griviţa", „Eforia", „Dacia", unde s-au adunat mii de muncitori[11], precum şi în ţară la Iaşi, Ploieşti, Cîmpina etc., au demonstrat adeziunea

---

[6] „Tineretul Socialist" nr. 8, din 25 septembrie 1921.

[7] Prin nuclee trebuie înţelese grupele de partid compuse din 5—10 membri. Acestea s-au constituit însă mai tîrziu, în anii 1923, 1924, forma de organizare predominantă, în primii ani de activitate, constituind-o organizaţiile de partid pe cartier.

[8] Un alt manifest electoral a fost publicat la 27 februarie 1922.

[9] *Documente de istoria partidului comunist şi a mişcării muncitoreşti revoluţionare din România (1921—1924)*, Editura politică, Bucureşti, 1970, p. 147.

[10] Arhiva C.C. al P.C.R., Colecţia nr. 50, dosar nr. 1, f. 244, 246.

[11] *Loc. cit.*, f. 241, 242.

impresionantă a muncitorilor și a diferitor cetățeni la programul de luptă al comuniștilor.

Partidul a trecut, totodată, la anumite măsuri privind organizațiile sale. Prin Comitetul executiv provizoriu al secțiunii București s-a convocat, la 12 februarie 1922, o adunare generală la care s-a hotărît cooptarea în comitet a delegaților din toată țara, ceea ce exprimă un vădit pas spre centralizarea activității. Alte puncte majore ale adunării priveau precizarea sarcinilor activității concrete, pe grupuri, urmărindu-se *întărirea nucleului de partid* ca organizație pe care trebuia să se bazeze întreaga activitate. S-a insistat, de asemenea, asupra dezvoltării criticii și autocriticii ca metodă de lucru, asupra întăririi democrației interne de partid, asupra centralismului democratic. La începutul lunii martie, partidul și-a expus programul său de acțiune, cu privire la organizarea pe care o vedea bazată pe o disciplină severă, pe realizarea frontului unit al proletariatului.

Conștient de rolul tineretului ca sprijin important în lupta sa, partidul a acordat o însemnătate aparte problemelor organizării și atragerii lui în lupta împotriva claselor dominante.

Situat de la bun început pe poziții revoluționare[12], scoțînd un ziar al său în condițiile cînd mișcării muncitorești i se luase, după arestarea delegaților la Congres, orice posibilitate de presă, tineretul și-a atras o îndrituită apreciere, într-un document de partid intitulat *Către tineretul muncitor din România*. Se sublinia, cu acest prilej, că, „într-o vreme cînd cuvîntul „organizare" este o crimă împotriva siguranței statului, într-o asemenea vreme de neagră teroare scoaterea unui ziar socialist care să proclame cu hotărîre idealul nostru revoluționar este o faptă de înalt curaj, care va rămîne neuitată în istoria mișcării muncitorești din România"[13].

Reorganizată pe baze legale în vara anului 1921, mișcarea revoluționară de tineret, condusă de un comitet provizoriu, a acționat cu hotărîre pentru consolidarea sa organizatorică, pentru apărarea intereselor specifice ale tineretului, pentru crearea unei organizații revoluționare, unice de tineret în România.

Ponderea tot mai mare pe care o avea tineretul în mișcarea comunistă a dus la extinderea muncii de atragere în rîndurile tineretului comunist a unui mare număr de muncitori, a tinerilor studioși, unde partidul organizează grupe de studenți, și în care, așa cum se arată în apelul tinerilor închiși la Jilava, se manifestă „o sete nebănuită de ideal, doarme o putere generoasă de luptă și de sacrificiu"[14].

Aceste acțiuni, la care se adaugă conferințele organizațiilor tineretului din vechiul regat, cu invitați din celelalte provincii ale țării, au pregătit conferința care s-a ținut la București, la 19–20 martie 1922. Avînd ca pro-

---

[12] Uniunea Tineretului Socialist din România a primit, în anul 1924, denumirea oficială de Uniunea Tineretului Comunist. Odată cu ilegalizarea Partidului Comunist a fost ilegalizată și Uniunea Tineretului Comunist.

[13] *Documente*.. p. 109.

[14] *Ibidem*, p. 110.

blemă centrală reorganizarea şi unificarea mişcării tineretului pe principiile revoluţionar-comuniste, precum şi pregătirea congresului unde urma să se voteze statutele organizaţiilor de tineret, Conferinţa a lansat un apel către muncitorimea tînără din România, chemînd-o la reorganizare. S-a creat astfel organizaţia revoluţionară unică de tineret din România.

Elaborînd un regulament de organizare a tineretului socialist din România, instrucţiuni pentru activitatea membrilor cercurilor locale şi comitetelor locale, organizaţia revoluţionară de tineret, îndrumată şi ajutată de partid, şi-a sporit în scurt timp rîndurile. La numai un an de la reapariţia ziarului „Tineretul Socialist", numărul membrilor organizaţiei revoluţionare de tineret crescuse de peste 30 ori[15]. Aceste succese au făcut ca burghezia să-şi îndrepte persecuţiile împotriva tineretului. Dar, diferitele măsuri prin care se încerca să-l îndepărteze de partid, să-l dezorienteze, nu au reuşit. Tineretul revoluţionar a mers tot mai unit, în toate marile sale acţiuni, alături de partid.

Noile succese ale activităţii revoluţionare a partidului şi tineretului, numeroasele acţiuni ale maselor largi populare, la care s-a adăugat şi protestul a numeroşi oameni de bună credinţă, au presat guvernul liberal să promită judecarea procesului delegaţilor arestaţi cu prilejul Congresului de constituire.

Cu toate protestele, cu toate argumentele avocaţilor, care demonstrau că acest proces nu trebuie judecat de către justiţia militară, guvernul liberal, pentru a fi mai sigur, a încredinţat totuşi acest proces justiţiei militare[16].

Început la 23 ianuarie 1922, procesul este denumit de ziarul „Socialismul" pentru semnificaţia sa „procesul între clasa muncitoare şi oligarhia stăpînitoare". El s-a desfăşurat în sala cercului subofiţerilor din str. Uranus (Dealul Spirii), cu uşile închise, în condiţii de incredibilă teroare, care a mers pînă la maltratarea acuzaţilor în sala de şedinţe.

Prin atitudinea fermă, prin justeţea cauzei şi argumentelor, care dezvăluiau regimul de injustiţie şi opresiune al burgheziei, comuniştii au demascat învinuirile şi falsurile folosite împotriva lor.

Deşi nu voia să se recunoască înfrînt, guvernul a fost nevoit, în faţa presiunii maselor muncitoare, a opiniei publice interne şi internaţionale, să acorde amnistia, ceea ce reprezenta o victorie a comuniştilor asupra guvernului liberal, care înscenase procesul.

Cu toate că, în urma amnistiei, care elibera peste 200 de luptători comunişti, în temniţă mai rămîneau 44 de comunişti, condamnaţi la ani grei de închisoare, procesul din Dealul Spirii, soldat cu un adevărat eşec pentru cercurile guvernante, a constituit una din marile victorii din istoria partidului.

Succesele obţinute, care demonstrau durabilitatea principiilor comuniste, puterea de organizare şi influenţa lor asupra maselor, au sporit represiunile cercurilor guvernante. Astfel, partidul a întîmpinat serioase împotriviri din partea Ministerului de interne în convocarea conferinţei ce urma să se ţină legal în martie sau aprilie 1922, imperios necesară activităţii de organizare şi consolidare. Piedicile priveau exclusiv partidul comunist, deoarece, după alegeri, guvernul interzisese din nou adunările publice, admise

[15] „Tineretul Socialist" nr. 31, din februarie 1922.
[16] *Documente*... p. 127.

însă tacit celorlalte partide[17]. Ziarul „Socialismul" arăta că guvernul liberal, încercînd să oprească dreptul de întrunire al comuniştilor, se temea de cuvîntul lor, deoarece ştia bine că „Partidul Socialist Comunist este singurul care, chiar după alegeri, cheamă muncitorii la discuţia publică a situaţiei politice"[18].

În ciuda manevrelor de tot felul, răspunzînd noii convocări, delegaţi din toată ţara sosesc la Bucureşti, hotărîţi să ţină conferinţa şi fără aprobarea guvernului. Adunaţi acasă la Mihail Macavei, membru al conducerii provizorii a partidului, aşteptînd aprobarea guvernului, ei erau hotărîţi ca, în caz că nu vor obţine autorizaţia, să ţină conferinţa în secret. Erau reprezentanţi ai secţiilor din Bucureşti, Cluj, Iaşi, Ploieşti, Turnu Severin, Constanţa, Craiova, Buzău ş.a. precum şi un reprezentant al tineretului.

Tergiversînd problema aprobării, pînă în ziua conferinţei, guvernul, nerăspunzînd nici afirmativ nici negativ, interzicea, în fapt, ţinerea ei. Ziarul „Socialismul" dezvăluie manevra, arătînd că „guvernul, după ce prin şicane mărunte ne-a silit să amînăm cu o zi şi jumătate conferinţa, ne-a interzis în ultimul moment ţinerea ei. Astfel, guvernul vrea să desfiinţeze cu mijloace *paşnice* partidul nostru"[19]. Conferinţa are loc însă, aşa cum conveniseră, de la început delegaţii, într-o casă particulară. Cu acest prilej s-a hotărît ca actuala conducere provizorie să-şi ducă munca pînă la o viitoare conferinţă mai larg reprezentată, pentru care trebuiau începute pregătirile. Tot acum, Comitetul Executiv Provizoriu a primit misiunea să publice un document prin care să se arate maselor ţelurile de luptă ale comuniştilor.

Desfăşurarea lucrărilor conferinţei demonstra încă o dată respectarea fermă a hotărîrilor Congresului din mai 1921, necesitatea disciplinei de partid.

În activitatea desfăşurată de P.C.R. pentru consolidarea sa politică şi organizatorică, sărbătorirea zilei de 1 Mai a anului 1922 a constituit o nouă şi puternică acţiune de masă, condusă de partid. Cu toate că siguranţa dăduse ordin să nu se admită manifestaţii cu lozinci socialiste sau cu steaguri roşii pe străzile oraşului, comuniştii au chemat masele să participe la manifestaţia de 1 Mai sub lozinca „pentru opt ore de muncă, intrarea guvernului în legalitate şi pace cu toate popoarele"[20]. Partidul chema, astfel, proletariatul român să sărbătorească ziua de 1 Mai, manifestînd pentru organizare în sindicatele unite ale întregii ţări, pentru că numai unirea reprezintă o forţă pe care nimeni nu o va putea înfrînge[21]. Participanţii la manifestaţii urmau să demonstreze, de 1 Mai, de asemenea, sub lozinca *Libertate pentru închişii noştri, amnistie generală pentru toţi deţinuţii politici civili şi militari*[22], ajutorarea celor închişi.

Acţiune de largi proporţii, care cerea spirit de iniţiativă, perseverenţă şi fermitate, lupta partidului pentru continua-sa întărire organizatorică a impus iniţierea şi constituirea grupelor de propagandişti în diferite centre

---

[17] „Socialismul" nr. 139, din 7 aprilie 1922.
[18] *Ibidem.*
[19] *Ibidem,* nr. 141, din 14 aprilie 1922.
[20] Arhiva C.C. al P.C.R., Colecţia nr. 50, dosar 33, fila 31.
[21] *Documente*... p. 208.
[22] *Ibidem.*

muncitorești. În munca de consolidare organizatorică și de clarificare ideologică s-au distins cunoscuții activiști ai partidului Gheorghe Cristescu, Lucrețiu Pătrășcanu, Timotei Marin, Al. Dobrogeanu-Gherea. D. Fabian, G. M. Vasilescu, N. Popescu-Doreanu și mulți alții. Prestigiul și influența partidului se poate observa din măsurile luate de directorul general al siguranței, care a dispus trimiterea unor telegrame cifrate în toată țara, pentru a opri orice întruniri la care ar urma să ia parte comuniștii eliberați în urma amnistiei[23]

Paralel cu activitatea desfășurată în centrele industriale, comuniștii duceau munca de lămurire și atragere a maselor țărănești, fapt sesizat de siguranță, care informa că în fiecare duminică, sărbătoare și în zilele cînd vin țăranii la Obor, comuniștii se postează la barierele orașului și distribuie gratuit sătenilor, care vin sau pleacă din București, numere vechi din ziarul „Socialismul" care se ocupă de chestiunea agrară și de altele care îi interesează[24].

Partidul duce, în aceeași perioadă, o intensă activitate în rîndurile intelectualilor, cărora le recomandă să intre în învățămînt sau în diferite servicii publice, pentru a influența aceste categorii sociale[25]. O atenție aparte s-a acordat și tineretului studențesc a cărui reorganizare s-a realizat printr-o întrunire publică ce a avut loc la București[26].

În sindicate, comuniștii, intensifică munca de recrutare a noi membri, care să ducă lupta hotărîtă pentru recunoașterea revendicărilor muncitorimii. Comuniștii desfășoară, tot acum, o activitate febrilă în rîndurile celor mai diverse categorii sociale.

În fața succeselor obținute în acțiunea de atragere a maselor pentru cauza revoluționară, se simțea nevoia convocării unei conferințe sau consfătuiri care să analizeze rezultatele pe tărîmul organizării, problemele legate de unitatea partidului și sarcinile de viitor în aceste domenii.

Știind că această consfătuire nu va fi autorizată de guvern, conducerea provizorie a hotărît, de la bun început, să se desfășoare conspirativ, într-o casă particulară, fapt realizat la începutul lunii iulie 1922, la București. Pentru a deruta siguranța s-a convenit ca data să fie anunțată aproximativ.

După consfătuire, care a contribuit la lămurirea unor probleme de tactică, s-a trecut la o și mai intensă muncă de organizare, la întărirea organizațiilor locale, la pregătirea unei conferințe pe țară, care urma să discute problemele construcției de partid și să aprobe statutul, să orienteze prin noi măsuri munca de atragere a maselor la lupta împotriva claselor dominante. Astfel, în vederea pregătirii acestei conferințe, comuniștii și-au consolidat organizațiile de partid din București, unde, în luna iulie 1922 existau 36 grupe în diferite cartiere și străzi ca : Grivița, Grand, Matache Măcelaru, Filantropia, Văcărești, Cărămidari, Șerban Vodă, Băneasa, Caracaș, Sfinții Apostoli etc.[27] și din întreaga țară, prin întărirea nucleelor de partid, în special în centrele muncitorești din Valea Prahovei. Aici, partidul comunist se bucura de o mare influență la Cîmpina, Băicoi, Buștenari, Țintea, Moreni etc.[28]. Partidul Comu-

[23] Arhiva C.C. al P.C.R., Colecția nr. 50, dosar nr. 33, f. 78.
[24] *Loc. cit.*, Colecția nr. 50, dosar nr. 1, f. 377.
[25] *Loc. cit.*, Colecția nr. 50, dosar nr. 33, f. 275.
[26] *Ibidem*, f. 86.
[27] *Ibidem*, f. 125.
[28] *Ibidem*, dosar nr. 1628, f. 316.

nist Român a trecut, în același timp, la organizarea în toate provinciile a cursurilor teoretice de pregătire ideologică, conferințe cu teme de economie politică marxistă etc.

Îngrijorată de creșterea prestigiului partidului comunist, siguranța notează acțiunile comuniștilor: „toți capii nucleelor au înființat grupe în provincie și activează foarte mult. Ploieștiul și Valea Prahovei are grupe formate. Craiova, Turnu Severin, Brăila, Galați merg mînă în mînă cu cei din București ... În Transilvania merge foarte bine cu formarea grupelor"[29], iar cu privire la Galați se arată că „mișcarea muncitorească gălățeană a fost considerată de centrul comunist din București ca cea mai importantă din țară și, pentru intensificarea propagandei, centrul trimite aici pe cei mai populari fruntași comuniști"[30].

Continuind acțiunea de consolidare organizatorică, partidul comunist a înregistrat succese în întreaga țară, alăturîndu-i-se organizații importante ca acelea de la Iași, Tg. Mureș, Brașov, Cluj ș.a. La 14 mai 1922, organizația de la Iași arată adeziunea față de partid declarînd că „Iașul muncitoresc, cu sufletul împăcat are convingerea că în Țara Românească nu există decît un singur partid muncitoresc puternic, singurul reprezentant al proletariatului, Partidul Comunist"[31].

În perioada iulie-septembrie 1922, alte realizări ale partidului consolidează pozițiile sale: atragerea muncitorilor în activitatea revoluționară din cadrul sindicatelor, influențarea și atragerea diverselor asociații artistice, sportive și culturale[32] de partea aspirațiilor de dreptate și libertate socială promovate de comuniști.

În ciuda acțiunilor guvernului liberal, care, deși, nu avusese curajul să ilegalizeze Partidul Comunist, folosise autoritățile în subordine pentru a împiedica orice activitate comunistă, partidul a reușit să-și strîngă rîndurile, să creeze în toată țara puternice organizații, să editeze un ziar prin care să se adreseze maselor, să ducă o luptă susținută pentru revoluționarea sindicatelor, pentru atragerea tineretului în activitatea revoluționară.

Partidul Comunist a reușit astfel, datorită apărării intereselor maselor muncitoare să cîștige stima și încrederea acestora. Folosind principiile marxist-leniniste, legile de dezvoltare a societății, comuniștii au demonstrat întregului popor că singura cale dreaptă pentru îmbunătățirea situației celor ce muncesc este lupta deschisă împotriva claselor dominante.

Activitatea desfășurată de P.C.R. în primii ani după constituire apare pregnant expresivă pentru capacitatea Partidului Comunist de a fi știut să organizeze multiple acțiuni menite să asigure legăturile sale cu masele. Partidul a acționat acum pentru constituirea și întărirea organizațiilor sale care aveau să sprijine procesul de educare ideologică a membrilor de partid, a izbutit, cu toate piedicile ivite, să organizeze acțiuni importante, conferințe și consfătuiri în care s-au trasat programe imediate de acțiune, pentru formarea frontului unic, pentru organizarea tineretului etc.

---

[29] *Ibidem*, dosar nr. 35, f. 132.
[30] *Ibidem*, dosar nr. 42, f. 4—5.
[31] „Iașul socialist" nr. 149, din 21 mai 1922.
[32] Arhiva C.C. al P.C.R., Colecția nr. 50, dosar nr. 1217, f. 11.

Partidul a reușit acum să desfășoare o intensă activitate în mijlocul țărănimii, intelectualității, precum și a altor pături sociale, să atragă diferite asociații cu caracter democratic de partea sa, să demaște farsa judiciară din Dealul Spirii și să obțină amnistia.

În aceste condiții, Congresul al II-lea al P.C.R. din anul 1922, a abordat printre problemele principale, întărirea rîndurilor sale și atragerea maselor în lupta revoluționară. Atît problemele ridicate la Congres, cît și activitatea desfășurată ulterior exprimau o nouă etapă a maturizării ideologice și politice a Partidului Comunist Român și a clasei noastre muncitoare.

Succesele obținute de P.C.R., adesea cu imense sacrificii, în procesul consolidării politice și organizatorice, în lupta împotriva asupririi sociale au plasat Partidul Comunist Român în ansamblul vieții politice postbelice ca pe un partid de avangardă, un partid unit, cu largă sferă de activitate în întreaga țară. Acest fapt a înrîurit importante mutații în constelația de partide și grupări politice, destul de numeroase, a determinat polarizarea în jurul partidului comunist a elementelor democratice, progresiste, interesate vital în transformări structurale.

Spunîndu-și cu autoritate cuvîntul în toate problemele vieții politice românești postbelice, Partidul Comunist Român s-a dovedit a fi principala forță capabilă să antreneze și să conducă masele muncitoare, precum și alte pături sociale în lupta împotriva claselor dominante. Continuator al nobilelor tradiții revoluționare ale clasei muncitoare, ale poporului nostru, „Partidul Comunist Român, subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a indentificat întru totul cu năzuințele întregii națiuni, fiind primul partid politic din România care și-a făcut un titlu de onoare din lupta pentru dezvoltarea economico-socială a țării, pentru întărirea independenței și suveranității naționale, pentru o viață mai bună și îmbelșugată a întregului popor"[34].

Acționînd hotărît împotriva asupririi, dînd dovezi de înalt patriotism, Partidul Comunist Român și-a dobîndit stima și încrederea datorită identificării sale cu interesele celor ce muncesc, legăturilor sale tot mai strînse cu clasa muncitoare, cu destinul patriei.

L'ACTIVITÉ DU PARTI COMMUNISTE ROUMAIN DANS SES PREMIÈRES ANNÉES APRÈS SA CRÉATION

Résumé

Le Parti Communiste Roumain s'était constituait par la transformation du Parti Socialiste, pendant le Congrès de mai 1921.

Vers la fin des travaux du Congrès, les autorités bourgeoises de la Roumanie avaient arrêté abusivement les participants. Le Parti a continué d'existér sous le nom de Parti Communiste Socialiste. Dans des conditions difficiles, le Parti Communiste Socialiste avait réorganisé son activité sur des nouvelles bases, et peux de temps plus tard, il a réussi s'imposer comme la force politique d'avangarde.

[34] Nicolae Ceaușescu, *Raport la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român*, Editura politică, București, 1974, p. 102.

L'arrestation des participants au Congrès eut lieu avant que ceux-çi puissent élire l'organ central et adopter le statut.

Dans des conditions données, on a crée un Comitet Central Executif Provisoire pour diriger son activité, jusqu'à u II-ème Congrès (Octobre 1922).

L'auteur discute en détail les difficultés de cette époque, les obstacles creés par les autorités, c'est pourquoi l'activité organisatrice est devenue très difficile. On ajoutait aussi la manque d'experience, dans les conditions d'une nouvelle orientation.

Le Parti a réussi réorganiser l'activité de la jeunesse et des syndicates en imprimant à ceux deux organisations de masse une direction révolutionnaire fondée sur l'enseignement marxiste-leniniste.

Le Parti Communiste avait activé pour la création des nouvelles organisations et pour leur consolidation. On a intensifié aussi le travail idéologique parmi les membres du Parti et on a élargic son activité en usines, parmi les paysans, intellectuels et autre cathègorie de citoyens.

Après le II-ème Congrès durant lequel on avait élu le Commité Central et s'est adopté son Statut, l'activité du Parti Communiste Roumain s'intensific, ses acts dénotent une maturité idéologique remarcable.

L'activité du Parti Communiste Roumain s'inscrit dans le contexte social-économique de La Roumanie.